

**POTVRDENIE VÝSKYTU PELOBATES FUSCUS
(ANURA: PELOBATIDAE)
V LEVICIACH (JZ SLOVENSKO)**

Štefan Čambal

Mochovská 16, 934 05 Levice.
E-mail: stefancambal@gmail.com

Abstract:

Čambal Š. 2015: The Verification of occurrence of *Pelobates fuscus* (Anura: Pelobatidae) in Levice (SW of Slovakia). *Acta Musei Tekovenssis Levice* 10: 208 – 210.

Pelobates fuscus belongs to a rare group of amphibians in Slovakia. It was recorded in the area of Levice for the first time in 1983. Its presence in this area was confirmed in May and June 2015.

Key words: *Pelobates fuscus*, Anura, Levice, SW Slovakia

Hrabavka škvrnitá – *Pelobates fuscus* (Laurenti, 1768), je jedným z najvzácnejších druhov obojživelníkov, žijúcich na území Slovenska. Areál jej rozšírenia siaha od severného Talianska cez Francúzsko, Belgicko, Holandsko, Nemecko, Švajčiarsko, južné Švédsko, Poľsko, Českú republiku, Slovensko, Rakúsko, Maďarsko, Juhosláviu, Rumunsko, Bulharsko až na Južnú Sibír (OLIVA, HRABĚ & LÁC 1968). U nás sa vyskytuje poddruh hrabavka škvrnitá európska (*Pelobates fuscus fuscus*). V Českej republike i na Slovensku je rozšírená na vhodných stanovištiach mozaikovito po celom území, predovšetkým v nižších a stredných polohách. Jednotlivo bola zaznamenaná aj v nadmorskej výške 675 m (OLIVA, HRABĚ & LÁC 1968), maximálne do 800 m n.m. (DUNGEL & ŘEHÁK 2011). Preferuje hlboké ľahké piesčité i hlinito–piesčité pôdy, nájdeme ju však aj na iných miestach so sypkým substrátom (náplavy pôdy s úlomkami vetvičiek a drobnými kameňkami). V takomto substráte sa dokáže bleskurýchle zahrabať a uniknúť tak pred hroziacim nebezpečenstvom (DUNGEL & ŘEHÁK 2011). Veľkosť samčekov sa pohybuje v rozmedzí 4,2 – 6,6 cm, samičiek 5,6 – 7,2 cm. Žubrienky však vo vrcholnej fáze vývoja (pred metamorfózou) dosahujú až 10 cm, po prezimovaní dokonca 18 cm (www.biolib.cz). Hlas samca je nevýrazný, tichý, zväčša vydávaný pod vodnou hladinou. ČAMBAL (1995) prirovnáva vydávané zvuky hlasu kvočky, ZWACH (2009) uvádza aj veľmi slabý štekavý hlas.

Rozšírenie *Pelobates fuscus* na Slovensku doteraz nie je dostatočne známe.

Výnimkou nie sú ani Levice a ich okolie. OLIVA, HRABĚ & LÁC (1968) uvádzajú, že sa tento druh vyskytuje v aluviálnych nánosoch väčších riek, medzi ktorými je uvedený i Hron, s odkazom na lokalitu Levice. V roku 1983 bola živá larva pozorovaná v potoku Podlužianka, bezprostredne pri levickom hrade (Smetana, pers. com.). ČAMBAL (1995) prítomnosť druhu v okolí Levíc pripúšťa (s odkazom na uvedený údaj z roku 1983). V chránenom areáli (CHA) Levické rybníky (ČAMBAL 1999) nebol jeho výskyt zaznamenaný. Dňa 23. marca 2010 bol zistený adultný samec (veľkosť 5,4 cm) v centre Levíc (pred obchodným domom Pokrok). Vzhľadom k tomu, že bol nájdený v hromade piesku a kamenia vyťaženého z Hrona pri Juri nad Hronom, nemožno považovať uvedený výskyt v Leviciach za autochtónny. V máji a v júni 2015 bol však výskyt hrabavky škvrnitej v Leviciach definitívne potvrdený.

Materiál:

Podunajská pahorkatina (Hronská niva), Levice, Chránený areál Levické rybníky (3. rybník v smere od JV okraja mesta), 14.V. 2015, 21.45 hod. SEČ, 1♂ (dĺžka 5,1 cm).

10.VI. 2015, 21.10 hod. SEČ, 1♀ (dĺžka 6 cm).

26.VIII. 2015, 20.30 hod. SEČ, juvenilný exemplár (dĺžka 2,5 cm)

Š. Čambal et P. Hoffmann, pozorovanie na lokalite (všetky nálezy).

Koordináty: 48°11'22.9'' N, 18°36'47,1'' E

Mapové pole Databanky fauny Slovenska 7877b.

Pelobates fuscus patrí na Slovensku medzi chránené druhy živočíchov. Bol zaradený aj do Červeného zoznamu obojživelníkov Slovenska (KAUTMAN et al. 2001) v kategórii LR:cd. Jeho početnosť znižuje hlavne úprava vodných tokov, prehnojovanie, dlhodobé vypúšťanie a vyhrnovanie bahna na rybníkoch. Citlivo reaguje aj na zmeny kvality vody. Prezentovaný nález (po 32 rokoch od nálezu larvy) je prvým doloženým recentným výskytom *Pelobates fuscus* na území mesta Levice. Potvrďuje tak skutočnosť, že tohto vzácneho obojživelníka môžeme v súčasnosti považovať za súčasť fauny Levíc a ich okolia.

POĎAKOVANIE

Autor ďakuje RNDr. Vladimírovi Smetanovi za trpezlivú pomoc pri príprave práce i za cenný údaj k textu príspevku. Poďakovanie patrí tiež Petrovi Hoffmannovi za pomoc pri pozorovaní v CHA Levické rybníky.

LITERATÚRA

ČAMBAL Š. 1995: Obojživelníky a plazy Levického regiónu: Hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*). *Pohronie* (Levice, 11.1.1995) **26** (50):7.

- ČAMBAL Š. 1999: Zoologický výskum na chránenej študijnej ploche Levické rybníky – Levice. *Chamaeleo* (Praha) **9**: 7–14.
- DUNGEL J. & ŘEHÁK Z. 2011: Atlas ryb, obojživelníků a plazů České a Slovenské republiky, Academia, Praha, 181 pp. ISBN 978-80-200-1979-0.
- KAUTMAN J., BARTÍK I. & URBAN P. 2001: Červený (ekosozologický) zoznam obojživelníkov (Amphibia) Slovenska. Pp. 146–147. In: Baláž D., Marhold K. & Urban P. (eds.): Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. *Ochrana prírody* **20 (Suppl.)**, 160 pp. ISBN 80-89035-05-1.
- OLIVA O., HRABĚ S. & LÁC J. 1968: Stavovce Slovenska I., Ryby, obojživelníky a plazy. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 396 pp.
- ZWACH I. 1999: Obojživelníci a plazi České republiky, Grada, Praha, 496 pp. ISBN 978 80-247-2509-3.

Recenzent: Peter Hoffmann

Obr. 1. *Pelobates fuscus*, samec. Chránený areál Levické rybníky, 14.5.2015
Foto: Š. Čambal

Fig. 1. *Pelobates fuscus*, male. Protected area Levické rybníky, 14.5.2015
Photo: Š. Čambal